

zákona. Notářského spisu ku platnosti postupu bylo by potřebí pouze, kdyby se jednalo o pouhý slib, příště pohledávku postoupiti, k jehož uskutečnění bylo by potřebí ještě plnění, avšak v tomto případě nastal přechod pohledávky z Vincence V-a na Ludmilu V-ovou ihned uzavřením smlouvy o postupu, dalšího splnění se strany Vincence V-a nebylo zapotřebí a není proto potřebí ani formy notářského spisu po rozumu zákona ze dne 25. července 1871, čís. 76 ř. zák. (Viz judikát čís. 142 býv. vídeňského nejv. soudu).

Čís. 7272.

Stát není podle syndikátního zákona práv ze ztráty peněz, složených do sirotčí pokladny, nebyly-li složeny k rukám některého z úředníků berního úřadu, kteří byli pověřeni úředním jednáním ohledně sirotčích peněz.

(Rozh. ze dne 30. srpna 1927, Co I 1/27.)

Nezletilá žalobkyně domáhala se na čsl. eráru podle syndikátního zákona náhrady 800 Kč, jež prý babička žalobkyně složila u berního úřadu do sirotčí pokladny, jež však nebyly zaneseny v sirotčí pokladně. Procesní soud první stolice (vrchní zemský soud v Praze) žalobu zamítl. Nejvyšší soud nevyhověl odvolání.

D ů v o d y:

Odvolatelka shledává nesprávné právní posouzení věci v tom, že soud první stolice, ač má za zjištěno, že peníze byly odevzdány úředníku v berním úřadě, že tedy byly v berním úřadě složeny, přece žalobě nevyhověl, protože nebyla zjištěna osoba úředníka, který škodu zavinil, a dodává k tomu, že nejde snad o vklad vymyšlený, nýbrž o vklad, který se skutečně stal. První soud zjistil — a zjištění to není napadeno — že zažalovaná částka nebyla ani v roce 1917 — jak tvrdila žalovaná — ani v roce 1918 složena pro nezletilou žalobkyni do sirotčí pokladny k rukám některého z úředníků berního úřadu, kteří byly pověřeni úředním jednáním ve příčině sirotčích peněz. Tím jest osud žaloby rozhodnut. Směřuje-li syndikátní žaloba toliko proti státu, stačí podle § 2 druhý odstavec zákona ze dne 12. července 1872, čís. 112 ř. zák., když žalobce dokáže, že porušení práva mohlo se státi jedině přestoupením úřední povinnosti úředníka, který úřední jednání předsevzal. Co platí v tom směru o soudcovských úřednících, platí podle § 4 druhý odstavec cit. zák. ve znění novely ze dne 1. června 1914, čís. 118 ř. zák. čl. XII. také pro státní úředníky a sluhy státních berních úřadů, jde-li o jejich úřední jednání ve příčině sirotčích peněz. Aby žaloba měla úspěch, musilo by býti nejen dokázáno, že bylo porušeno právo strany a že z tohoto porušení práva vznikla straně škoda, nýbrž také, že porušení práva mohlo se státi jedině přestoupením úřední povinnosti úředníka nebo zřízence berního úřadu při úředním jednání ve příčině sirotčích peněz. Ne-

zbytným předpokladem pro nárok na náhradu škody proti státu jest tudíž, by porušení práva stalo se u výkonu působnosti úředníkovy jemu svěřené. V souzeném případě byl podkladem pro složení hotovosti 800 Kč do sirotčí pokladny pro nezl. žalobkyni soudní protokol, sepsaný u poručenského soudu a odevzdaný s poručenskými spisy bernímu úřadu. Šlo tedy o případ uvedený v § 1 druhý odstavec a v §§ 8 a 11 min. nař. ze dne 15. března 1898, čís. 55 ř. zák. Podle § 3 druhý odstavec, § 4 druhý odstavec a § 11 tohoto nařízení měla býti hotovost odevzdána bernímu úřadu před kontrolním úředníkem, který by složení zapsal do denníku sirotčí pokladny. Složitelka měla obdržeti potvrzenku na úředním tiskopise, podepsanou oběma přijímacími úředníky a opatřenou úřední pečeti (srv. k tomu min. nař. ze dne 13. září 1913, čís. 206 ř. zák., jímž byly zápisní knížky sirotčích pokladen zrušeny). Nic takového se v tomto případě zjistiti nedalo. Složitelka Marie Š-ová sama jako svědkyně seznala, že na potvrzence, kterou obdržela, byl jen jeden podpis, že na ní nebyla úřední pečeť a že se jí i tato potvrzenka časem ztratila. V zápisech berního úřadu není o tomto vkladu zmínky. K odůvodnění žalobního nároku proto nestačí, že Marie Š-ová odevzdala někomu v berním úřadě peníze za účelem uložení do sirotčí pokladny pro nezl. vnučku, není-li dokázáno, že ten, kdo peníze přijal, přijal je u výkonu »úředního jednání ve příčině sirotčích peněz«. V tom smyslu zní také rozhodnutí čís. 6098 sb. n. s. ve případě, ve kterém úředník soudní kanceláře neprávem přijal sirotčí peníze. Při výkladu dále jdoucím došlo by se k výsledku, ke kterému zákon dojíti nechtěl, totiž že by stát musil ručiti za škodu i tehdy, kdyby dotyčný vklad přijal zaměstnanec berního úřadu, který nebyl oprávněn přijímati peníze vůbec a vklady pro sirotčí pokladnu zvláště. Odvolání vytýká, že nebyla zhodnocena skutečnost, že babička poručenky přihlásila vklad dne 19. června 1919 k soupisu majetku, ale tato skutečnost nemá pro rozhodnutí sporu významu, neboť jest jen důkazem dobré víry babičky o tom, že vklad do sirotčí pokladny stal se řádně, ale nedokazuje ničeho v tom směru, že byly peníze vyplaceny úředníkovi k přijetí peněz oprávněnému. Vždyť Marie Š-ová sama jako svědkyně vypověděla, že berního vykonatele, který jí přihlášku vyplnil, o to žádala, a že mu udala, že její vnučka má v sirotčí pokladně uložené peníze. Také okolnost, že se poručenské spisy, které při skládání peněz byly v berním úřadě ponechány, ztratily, svědčí spíše o tom, že nepřijala peníze osoba oprávněná a že jí na tom záleželo, by protokol sepsaný u poručenského soudu o složení peněz zmizel. Odvolací soud jest si toho vědom, že na prosté ženě, která neumí ani dobře čísti, nelze žádati, by šetřila veškerých opatrností při skládání peněz v berním úřadě, a že jest pochopitelno, že vyplatila peníze tomu, kdo je od ní v berním úřadě přijal, ale na tom při posuzování syndikátního nároku nezáleží a nelze tudíž nezletilé žalobkyni v cestě sporu pomoci.

Čís. 7273.

Syndikátní ručení.

Přestoupení úřední povinnosti výkonným orgánem dlužno spatřovati v tom, že při návštěvě u dlužníka, neobdržev zaplacení, vyhověl jeho